

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

IV. In Adventu Domini de duplici Adventu & studio verarum virtutu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

m Luc. 17. c & humiliter confitetur. Audi denique manifestius à te iudicium exigi post iustitiam. *Cum feceritis*, inquit ^m, *omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, Servi inutiles sumus.* Hæc planè quoad hominem est digna sedis preparatio Domino maiestatis: ut & iustitiæ mandata studeat observare, & semper indignum sese & inutilem arbitretur.

In Adventu Domini: de duplici Adventu; & studio verarum virtutum.

S E R M O IV.

Dignum est, Fratres, ut tota devotione Domini celebretis Adventum, delectati tanta consolatione, stupefacti tanta dignatione, inflammati tanta dilectione, Nec verò solum cogitetis Adventum quo venit quærere & salvum facere quod perierat; sed & illum nihilominus quo veniet & assumet nos ad seipsum. Utinam circa hos duos Adventus iugi meditatione versemini, ruminantes in cordibus vestris quantum in priore præstiterit, quantum promiserit in secundo. Utinam certè dormiatis inter medios clericos. Hæc sunt enim duo brachia sponsi; inter quæ ipse dormiens aiebat ^a: *Læva eius sub capite meo, & dextera eius amplexabitur me.* Nam *in sinistra* quidem *eius* (sicut alibi legimus ^b) *divitiæ & gloria: in dextera longiturnitas vitæ.* In sinistra eius, inquit, divitiæ & gloria. Filii Adam genus avarum & ambitiosum, audite: Quid vobis cum terrenis divitiis & gloria temporali, quæ nec veræ nec vestræ sunt? Aurum & argentum nonne terra est rubra & alba, quam solus hominum error facit (aut magis reputat) pretiosam? Denique si vestra sunt hæc, tollite ea vobiscum. Sed homo cum interierit, non sumet omnia: neque descendet cum eo gloria eius.

Duplex Domini Adventus.
a Cant. 2. a
b. Prov. 3. b
Indignum homini inhiare divitiis?
Earum vanitas.
Divitiæ veræ quæ.
2. Cor. 1. c*
d Rom. 8. c
Quæ item gloria vera.
Vanitas humanæ gloriæ.

Ut ergo divitiæ non opes sunt, sed virtutes: quas secum conscientia portat, ut in perpetuum dives fiat. De gloria quoque dicit Apostolus ^c: *Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ.* Hæc est utique vera gloria, quæ est à spiritu veritatis. *Ipse enim spiritus testimonium perhibet spiritui nostro, quod filii Dei sumus* ^d. Gloria verò, quàm ab invicem accipiunt, qui gloriam quæ est à solo Deo, non requirunt, vana est. Quoniam vani filii hominum. Inspiens tu, qui merces congregas in saccum pertusum: qui thesaurum tuum alieno in ore constituis: ignoras quòd arca ista non clauditur, nec seras habet? Quantò melius sapiunt, qui thesaurum suum ipsi sibi servant, aliis non committunt? Verum nunquid semper servabunt? Numquid semper abscondent? Veniet cum manifesta erunt abscondita cordis: quæ verò fuerint ostentata, non comparebunt. Hinc est quòd veniente Domino fatuarum virginum lampades

De Adventu Domini, Serm. IV. 15

padēs extinguntur ^e : & qui receperunt mercedem suam, à Domino nesciuntur ^f. Propterea dico vobis, charissimi : Utile est abscondere magis quàm ostentare, si quid habemus boni : sicut & mendici cum elemosynam petunt, non pretiosas vestes ostendunt, sed seminuda membra, aut ulcera si habuerint, ut citius ad misericordiam videntis animus inclinetur. Quam regulam Publicanus ille servavit multo melius. Pharisæo, & idè descendit iustificatus ab illo, id est, præ illo ^g.

Tempus est, Fratres, ut iudicium incipiat à domo DEI: Quis finis eorum, qui non obediunt Evangelio? Quod iudicium his qui in hoc iudicio non resurgunt? Quicumque enim iudicari dissimulant eo iudicio quod nunc est, in quo princeps huius mundi ejicitur foras; iudicem expectent, vel magis timeant, à quo cum ipso principe suo foras ejicientur & ipsi. Nos autem si perfectè iudicamur nunc, securi Salvatorem expectemus Dominum nostrum Jesum Christum; qui reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ ^a. Tunc fulgebunt iusti, ita ut videri possunt docti pariter & indocti: fulgebunt enim sicut Sol in regno Patris eorum ^b. Erit autem claritas solis septempliciter ^b, id est, sicut lux septem dierum.

Adveniens enim Salvator reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ: si tamen prius fuerit cor reformatum, & configuratum humilitati cordis ipsius. Propter quod dicebat ⁱ: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Considera sane in his verbis, quoniam humilitas duplex est: altera cognitionis, altera affectionis, quæ hic dicitur cordis. Priore cognoscimus quòd nihil sumus; & hanc discimus à nobis ipsis, & ab infirmitate propria: posteriore calcamus gloriam mundi; & hanc ab illo discimus, qui exinanivit semetipsum, formam servi accipiens ^k, qui etiam quæsitus in regnum, fugit; quæsitus ad tanta probra & ignominiosum supplicium crucis, sponte obtulit semetipsum. Sint ergo, si dormire volumus inter medios clericos ^l, id est, duos Adventus, pennæ nostræ deargentatæ: ut illam scilicet virtutum formam teneamus, quam verbo & exemplo commendavit Christus præsens in carne. In argento siquidem non incongruè intelligitur humanitas eius, sicut in auro divinitas.

Omnis itaque virtus nostra tam longè est à vera virtute, quàm longè est ab ea forma: & omnis penna nostra ad nihilum valet, si non fuerit deargentata. Magna quædam penna est paupertatis, quæ tam citò volatur in regnum cælorum. Nam in aliis virtutibus quæ sequuntur, promissio futuro tempore indicatur: paupertati nō tam promittitur, quàm datur; unde & præsentem tempore enunciatur est ^m, *quoniam ipsorum est regnum cælorum*.

^e Matt. 25. a
^f Matt. 6.
Occultare præstat quam ostentare bona sua.

^g Luc. 18. c.

Quomodo securè secundum Dominum Adventum expectare liceat.

^a Philip. 3. d
^b Matt. 13.
^b Esa. 30.

ⁱ Matt. 11. d
Humilitas duplex: cognitionis & affectionis.

^k Philip. 2. b.

^l Psal. 67. b.

Prærogativa Paupertatis.

^m Matt. 5. a.
cælo-

*Falsarum
virtutum
imagines, seu
notas & indi-
cia pulchrè
depingit.
Falsa & fu-
cata Pauper-
tas que.
Mansuetudo
falsa.*

Falsus luctus.

*Zelus falsus
seu inanis
Esuries iusti-
tiae.
n Prov. 20.*

*Misericordia
fucata.*

*Confessio vel
mundities
falsa.*

*Falsum pacis
studium
NOTA er-
gò, Quàm
pauci veras
virtutes;
quam multi
umbras dun-
taxat virtu-
tū scelerentur.*

cælorum ! cūm in cæteris dicatur, Hæreditabunt, consolabuntur, & similia. Videmus autem pauperes aliquos, qui si veram haberent paupertatem, non adeò pusillanimes inveniretur & tristes, utpote reges, & reges cœli. Sed hi sunt qui pauperes esse volunt, eo tamen pacto, ut nihil eis desit: & sic diligunt paupertatem, ut nullam inopiam patiantur. *Sunt & alii mites,* sed quamdiu nihil dicitur vel agitur nisi pro eorum arbitrio: patebit autem quàm longè sint à vera mansuetudine, si levis oriatur occasio. Hæc mansuetudo quomodo hæreditabit, quæ ante hæreditatem deficit? *Alios* quoque lugentes video, sed si de corde procederent illæ lachrymæ, non tam facilè illico solverentur in risum. Nunc autem cūm abundantius otiosa verba & scurrilia profluant quàm prius lacrymæ: Lacrymas huiusmodi de his esse non arbitror, quibus consolatio divina promittitur, quandoquidem post illas tam facilè consolatio vilis admittitur. *Alii* tam vehementer contra aliorum delicta zelantur, ut videri possent esurire & sitire iustitiam, si esset apud eos de suis quoque peccatis idem iudicium: sed nunc pondus & pondus utrumque abominatio est apud Deumⁿ. Nam contra alios tam impudenter quàm inaniter æstuant; seipsos tam insipienter quàm inutiliter palpant.

Sunt alii misericordes de his quæ ad ipsos non pertinent; qui scandalizantur, si non datur omnibus abundanter; sic tamen, ut ipsi ne in modico quidem graventur; qui si misericordes essent, de suo facere deberent misericordiam: si non possent de terrena substantia, de voluntate bona darent his, qui fortè contra eos peccare viderentur, indulgentiam: darent dulce signum, verbum bonum, quod est super datum optimum: ut eorum mentes ad pœnitentiam provocarent. Denique & his, & omnibus quos in peccato esse cognoscerent, compassionem impenderent, & orationem. Alioquin misericordia eorum nulla est, & misericordiam consequuntur nullam. *Item sunt* qui peccata sua sic confitentur, ut videri possent ex desiderio mundandi cordis id agere (omnia enim in confessione lavantur) nisi quòd ea, quæ ipsi sponte dicunt aliis, ab aliis patienter audire non possunt; qui si verè mundari desiderarent, ut videntur, non irritarentur, sed haberent eis gratiam, qui suas illis maculas demonstrarent. *Sunt & alii* qui si viderint quempiam vel leviter scandalizatum, valde solliciti sunt quomodo eum in pace reducere possunt: & videntur pacifici, nisi quòd eorum commotio si fortè quicquam contra eos factum dictūmve videbitur, tardiùs universis poterit difficiliorumque sedari; qui nimirum si verè pacem diligerent, haud dubium quin eam quærent sibi ipsis.

De argen-

De Adventu Domini, Sermo V. 17

Deargentemus ergo pennas nostras in Christi conversatione, sicut & Martyres sancti laverunt stolas suas in eius passione. Imitemur, quoad possumus, eum qui sic dilexit paupertatem, ut quamvis in eius manu essent fines terræ, tamen non habuit ubi caput reclinaret; ita ut Discipulos adherentes ei legamus fame compulsos spicas manibus confri- casse, cum per sata transirent: quique tanquam ovis ad occisionem ductus est, & sicut agnus coram tondente se obmutuit, & non aperuit os suum: quem & super Lazarum & super civitatem flevisse, & in orationibus pernoctasse legimus: risisse verò aut iocatum nusquam: qui sic esurivit iustitiam, ut cum propria non haberet, tanquam pro peccatis nostris à seipso exegit satisfactionem. Unde in cruce nihil aliud quàm iustitiam sitiebat: qui pro inimicis mori non dubitavit, & oravit pro crucifixoribus suis: qui peccatum non fecit, & imposta sibi ab aliis patienter audivit: qui pro reconciliandis sibi peccatoribus tanta sustinuit.

Christus imi-
tandus.

o Luc. 9. g

p Luc. 6. a.

q Esa. 53. e

r Joan. 11. e

s Luc. 19. f

t Luc. 6. b.

Christus flevisse

legitur nus-

quam risisse.

De medio Adventu, & triplici innovatione.

SERMO V.

Diximus nuper, his qui deargentaverunt pennas suas, dormiendum inter medios cleros, duos significantes Adventus: sed ubi sit dormiendum, non diximus. Tertius enim quidam adventus est medius inter illos: in quo delectabiliter dormiunt, qui eum norunt. Illi enim duo manifesti sunt, sed non iste. In priori quidem in terris visus, & cum hominibus conversatus est: quando (sicut ipse testatur) & viderunt, & oderunt. In posteriori verò videbit omnis caro salutare Dei nostri. Et videbunt in quem transfixerunt. Medius occultus est, in quo soli cum in seipsis vident electi, & salvæ fiunt animæ eorum. In primo ergo venit in carne & infirmitate: in hoc medio in spiritu & virtute; in ultimo in gloria & maiestate. Per virtutem enim pervenitur ad gloriam: quia Dominus virtutum ipse est Rex gloria. Et item alibi ait idem Propheta: Ut viderem virtutem tuam, & gloriam tuam. Adventus siquidem iste medius, via quædam est, per quam à primo venit ad ultimum. In primo Christus fuit redemptio nostra, in ultimo apparebit vita nostra. In isto ut dormiamus inter medios cleros, requies est & consolatio nostra.

a Joan. 15. c

b Luc. 3. a

c Joan. 19. f

Triplex Ad-

ventus.

d Psal. 23. d

e Psal. 62. a

Sed ne cui fortè inventitia videantur quæ de hoc adventu medio dicimus, ipsum audite: Si quis diligit me, inquit, sermones meos servabit: & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus. Sed quid est, si quis diligit me, sermones meos servabit? Legi enim alibi: Qui timet

f Joan. 14. c

g Eccl. 15. a

Sermones S. Bernardi.

C

Deum,